

[Ole Bjørn Kraft.]

gen har forslag at stille, og derfor bør muligheden for indkaldelse af rigsdagen naturligvis holdes åben — så får man jo se, om disse forslag er andet og mere end den politik, den hidtil har ført.

Jeg tror ikke, at landet har store forventninger til den nuværende regering. Jeg tror, at landets forventning nu vender sig til samarbejdet mellem oppositionens partier, først og fremmest mellem det konservative folkeparti og venstre. Disse partier vil sikkert drage sig til minde statsministerens udtalelse i Aarhustalen om, at oppositionen ikke havde noget modstykke til regeringens politik, og hans ironiske bemærkninger, som lærlingen dygtigt eftersnakkede her i dag.

Statsministeren har ikke ret i, at oppositionen ikke har en fælles politik, eller at den kun kan samles om det negative: at udelukke landets største politiske parti fra medarbejde og politisk medansvar — som statsministeren udtrykte sig. Socialdemokratiet er altid velkomment til medarbejde, hvis det kan finde sted på grundlag af den politik, et flertal i landet bekender sig til. Men socialdemokratiet har ikke noget privilegium på at skulle regere dette land, og det er oppositionens pligt at gøre det klart, at der er andre muligheder end en socialdemokratisk regering.

Oppositionen har hidtil ikke kunnet enes om taktikken — det er rigtigt. Det er beklageligt. Men det er en fejl, der kan rettes. Og jeg tror, at den dag ikke er fjern, da regeringen får det at se. Det konservative folkepartis kompetente forsamling har opfordret venstre og iøvrigt alle ikke-socialistiske partier, der vil slutte sig dertil, til et samarbejde. Når et stort venstreblad som „Sorø Amtstidende“ ligefrem opfordrer til en sammenslutning af venstre og det konservative folkeparti, er det dog et vidnesbyrd om, at tanken om et samarbejde ikke er så virkelighedsfjern. Jeg håber, at de to partier med den politiske nødvendighed for at skaffe landet en økonomisk politik, der kan standse nedgangslinien og sikre erhvervsfriheden, som baggrund og med de erfaringer, vi nu har om, hvad den nuværende politiske situation fører til, i sommerens løb vil enes om et samarbejdsgrundlag, der kan bringe taktik og politik i overensstemmelse med hinanden.

Regeringen vil forgæves trøste sig med oppositionens svaghed. Den kan næppe selv undgå at se tegnet på væggen. Når også den hidtidige livredder — jeg tænker naturligvis på det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard — forleden i en tale erklærede, at social-

demokratiet nu syntes at have kulmineret, venligt sagt, ikke på grund af regeringens udygtighed — det ville også være for voldsomt et spring med det samme —, men fordi befolkningen — og heri har det ærede medlem fuldkommen ret — vender sig fra statskontrollsystemet og restiktionerne, som socialdemokratiet ikke kan slippe — mon regeringen så ikke nu ved, hvem det er, klokkerne ringer for?

Bertel Dahlgaard: Ved rigsdagssamlingens slutning er det jo tid at gøre status over vinterens arbejde. Hvad nåede vi af det, vi ville sidste efterår, og hvilke skuffelser kom vi ud for?

Det første, det radikale venstre appellerede til i efteråret, var viljen til sagligt samarbejde, så vinteren kunne blive en arbejds tid og ikke en kaotisk kamptid med hensigtsløse kriser og valg. Hvad der her påkaldtes, blev jo opnået. Ganske vist, der var store vanskeligheder at overvinde. Det syntes til tider, at regeringen gik rundt i selvmordstanker, og de konservative stræbte den efter livet hele vinteren. Venstre har ønsket den alt ondt, retsforbundet har deltaget i enhver sammensværgelse, og kommunisterne har ligefrem lyst af det sindelag, som kun findes mellem de mest hadefulde konkurrenter. Når trods alt dette rigsdagen er blevet bevaret på arbejdets kongevej, tør jeg vel sige, at det skyldes, at det radikale venstre ikke har villet deltage i disse manøvrer, men har været ledet af een eneste tanke, nemlig den, at folketinget skulle udføre den gerning, hvortil det er valgt, samle i sig den magt, der er udtryk for folkets vilje, og samtidig være rede til forsonligt samarbejde med regeringen, hvis den havde vilje dertil. Trods megen goldhed, trods 4—5 ministerkriser og vel 20 dagsordensdebatter slutter folketinget samlingen i arbejds tegn. Vi hilser det med den største tilfredshed. Vi gør det, fordi vi har en stærk følelse af, at i disse år efter besættelsen er folkestyret sat på en prøve. Vi holdt sammen mod tyskerne, da nøden var over os, men hvad nyttede det folkestyret, hvis vi alligevel var så ringe, at vi, når vi igen var os selv, ikke mestrede samarbejdets kunst, men kun demonstrerede, at folkestyret var ensbetydende med indre tvedragt og opløsning? Over partiskellene må vi ikke tabe af syne, at vi har noget dyrebart at vogte, dette at vise, at demokratiet er arbejdsdygtigt. Men vi hilser også dette forløb af vinteren med tilfredshed, fordi vi dermed bevarede muligheden for at løse forfatningsspørgsmålet, så rigsdagen kan indfri det løfte om en